

Tytuł projektu:

„Odbudowa Zamku Królewskiego w Stopnicy w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury”

Beneficjent: Gmina Stopnica

STOPNICA

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

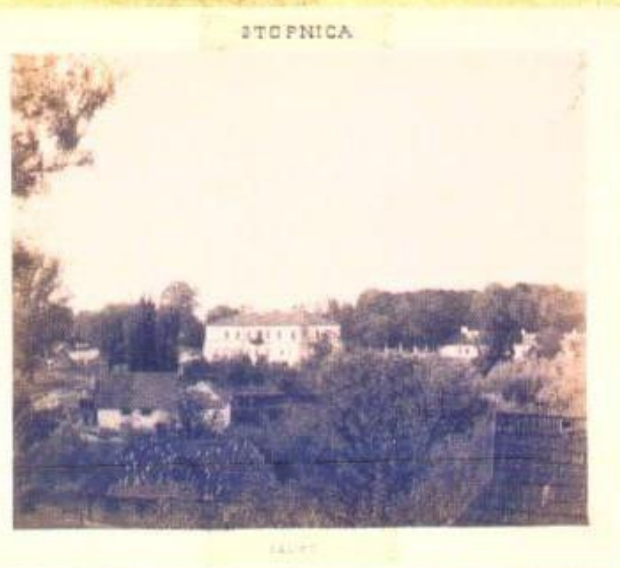
„... dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego...”

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013

Historia stopnickiego zamku sięga zamierzchłych czasów średniowiecza. W roku 1362 król Kazimierz Wielki realizując poważną reformę administracyjną nadał prężnej i mającej wówczas duże znaczenie osadzie Stopnica prawa miejskie. Już wtedy istniał tu dwór królewski (curie regia). Był on centrum administracji kluczem dóbr królewskich.

1 - widok na zamek od strony wzgórza kościelnego – lata 20 XX w.

Zamku nie oszczędzały zawieruchy dziejowe. Został zniszczony podczas potopu szwedzkiego a następnie odbudowany w stylu włoskim przez marszałka nadwornego Jana Klemensa Branickiego (II połowa XVII w.). Pod koniec XVIII w. stopnicki zamek przeszedł kolejną poważną modernizację dokonaną przez Eliasza z Granowa Wodzickiego.

Od swego początku ginącego w mrokach średniowiecza stopnicka budowla spełniała bardzo istotne role administracyjne, gospodarcze i kulturalne. Była ona miejscem chętnie odwiedzanym przez władców Polskich. Od XV w. była siedzibą starosty stopnickiego a w XVII w. centrum dóbr rodowych Stanisława Tarnowskiego – kasztelana sandomierskiego.

2 - zrujnowany w czasie działań wojennych – lata 40 XX w.

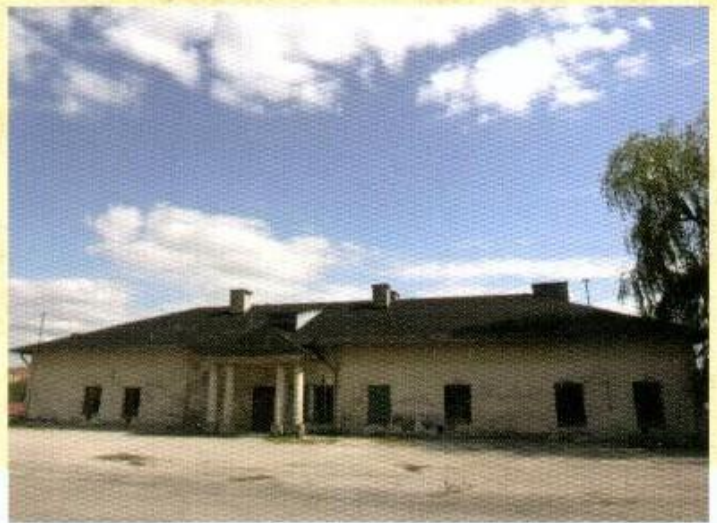

Po II rozbiórze Polski, władze austriackie planowały uczynić z pałacu siedzibę cyrkułu. Pomysł jednak upadł w związku z tym że Stopnica znalazła się w Księstwie Warszawskim. Po koniec XIX w. po pożarze miasta do zamku przeniesiono biura władz miejskich.

Po I wojnie światowej zespół zabudowań został przejęty przez władze państwowe z zamiarem ulokowania w nim ponownie władz powiatowych, potem rozważano możliwość

umieszczenia tam więzienia. Ostatecznie ulokowano w nim gimnazjum, które działało do roku 1933, kiedy to zostało przeniesione do Buska. Po remoncie przeprowadzonym w latach 30 – tych XX wieku na piętrze pałacu umieszczono szkołę powszechną a parter wraz z piwnicami przekazano Spółdzielni Rolniczo – Handlowej i administracji szpitala św. Karola Boromeusza.

3 - zabezpieczony po II wojnie światowej budynek był własnością RSOP i pełnił funkcje użytkowe - fot. lata 60/70 oraz koniec lat 90 XX wieku

W czasie II wojny światowej budynek został zbombardowany, spłonął dach i pierwsze piętro, zawaliły się sklepienia w części północnej i wschodniej. Na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX w. podjęto prace zmierzające do zabezpieczenia zdewastowanego budynku i przeznaczeniu go na cele użytkowe. W ramach tych prac rozebrano resztki murów piętra i przykryto budynek prowizorycznym dachem. W takim stanie zamek dotrwał do naszych czasów.

Do roku 2004 Zamek był w rękach Rejonowej Spółdzielni Ogrodniczo – Pszczelarskiej w Busku – Zdroju, która prowadziła w nim punkt skupu warzyw i owoców.

Splendor stopnickiego zamku przez wieki był skorelowany z okresami rozkwitu miejscowości i okolicy. Dlatego też aby przywrócić mu świetność samorząd lokalny odkupił go od Spółdzielni.

W 2008 roku na zlecenie Gminy Stopnica opracowano projekt odbudowy obiektu opierając się na dostępnych materiałach archiwalnych.

W dniu 6 czerwca 2009 r. Wójt Gminy Stopnica Ryszard Zych oraz Marszałek Województwa Świętokrzyskiego Adam Jarubas podpisali umowę

o dofinansowanie projektu pn. „Odbudowa Zamku Królewskiego w Stopnicy w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013, Działanie 5.2 „Podniesienie jakości usług publicznych poprzez wspieranie placówek edukacyjnych i kulturalnych”. Dofinansowanie ze środków strukturalnych Unii Europejskiej stanowiło 4 185 564,53 zł. Prace budowlane ukończono w grudniu 2010 r. Powierzchnia użytkowa obiektu wynosi 1 904,43 m².

W odbudowanym zamku przygotowano pomieszczenia dla wystaw muzealnych, biblioteki publicznej, czytelnicy oraz pracowni komputerowych, sale widowiskowe, sale konferencyjno – szkoleniowe (pracownie dla młodzieży), pokoje gościnne oraz zaplecze gastronomiczne i sale klubowe. Budynek jest przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Stopnicki zamek ponownie stanie się ośrodkiem życia kulturalnego gminy i regionu. W pierwszej połowie 2011 r. rozpocznie tu działalność, powołane do życia 14 grudnia 2010 r. Gminne Centrum Kultury. Już wkrótce średniowieczne mury ponownie ożyją gwarem uczestników odbywających się tu imprez kulturalnych, sympozjów naukowych, prelekcji i rozmaitych kursów.

